

Den 8 oktober 2021

Remissinstans: Antidiskrimineringsbyrån Uppsala

Till: Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L4@regeringskansliet.se

Diarienummer: Ju2021/02070

Remissvar med anledning av betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Inledning

Antidiskrimineringsbyrån Uppsala, ADU, är en av Sveriges 18 lokala antidiskrimineringsverksamheter. Antidiskrimineringsbyråerna verkar för alla människors lika rättigheter och möjligheter oavsett etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, kön, könsöverskridande identitet och/eller uttryck, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder.

Antidiskrimineringsbyråerna erbjuder kostnadsfri juridisk rådgivning och stöd till personer som utsatts för diskriminering. De håller även utbildningar, deltar i samhällsdebatten och bildar opinion om diskriminering och lika rättigheter. Vi svarar utifrån vårt perspektiv som antidiskrimineringsbyrå. Vi arbetar utifrån diskrimineringslagen (2008:567), både det som faller innanför lagen, men också det strukturella som ofta hamnar utanför lagen.

Remissvar

ADU ser att det finns behov av att modernisera och utveckla lagen om ordningsvakter. Däremot har vi ett antal reservationer till förslagen i betänkandet.

Vår huvudsakliga grund för reservationer och försiktighet gällande alla förslagen i betänkandet är att de innebär att staten lämnar över och delegerar en del av sitt våldsmonopol till privata aktörer. Utredningen har tillsatts och utrett frågorna utifrån en idé om att det svenska samhället blivit otryggare och att den tryggheten kan öka med hjälp av fler uniformerade aktörer i samhället. Utifrån vårt arbete med förebyggande, främjande och åtgärdande antidiskrimineringsarbete ser vi i många fall en motsatt bild, att vissa grupper och bostadsområden snarare utsätts för mer diskriminering och att otryggheten på så sätt ökar. Vi ställer oss kritiska till att förslagen i denna utredning enhälligt kommer att öka

tryggheten i Sverige, i synnerhet för personer med koppling till vissa diskrimineringsgrunder, såsom exempelvis unga personer som utsätts för rasprofilering.

Som antidiskrimineringsbyrå möter vi klienter som blir utsatta för diskriminering med koppling till någon av lagens sju diskrimineringsgrunder. Återkommande är anmälningar från personer som tillhör marginaliserade grupper i samhället. Vi ser stora risker för dessa grupper om betänkandet förslag bifalls i sin helhet och därmed ger omfattande och utökade befogenheter till otillräckligt utbildade ordningsvakter.

Utbildning

Gällande förslaget att utöka tiden och innehåll för utbildningen som krävs för ordningsvakter anser vi att det å ena sidan är positivt att tid och innehåll utökas, men å andra sidan att utbildningen som den föreslås:

- är otillräcklig även med förslagets utökade omfattning i omfattning och innehåll
- saknar riktlinjer för hur fördjupad kunskap om diskriminering bör ingå i utbildningen
- saknar differentierat innehåll beroende på vilket samhällsområde ordningsvakten avses arbeta i

Ökade befogenheter för ordningsvakter

Vi ställer oss kritiska till att utöka befogenheter för ordningsvakter i förslagets samtliga tre delar. Vi tror att risker för diskriminering vid transporter och ID-kontroller är mycket stora och anser att kravet på utbildningen som föreslås är otillräcklig. Diskriminering och trakasserier kopplade till etnisk tillhörighet och rasprofilering är redan mycket vanligt förekommande. Vi ser också stora risker med otrygga transporter för personer med funktionsnedsättningar, för hbtqi-personer samt unga.

Samhällsområde och motpart

Vi som antidiskrimineringsbyrå ser även risker kopplat till möjligheter att använda diskrimineringslagstiftningen om polismyndigheten har ansvar för att delegera ordningsvaktens arbete. Detta eftersom polismyndigheten inte räknas som ett samhällsområde där diskrimineringslagen skyddar annat än gällande i bemötande av offentligt anställd. Vi vill se tydliga direktiv kring detta i en eventuell lagändring så att det är möjligt för den enskilde att få upprättelse och diskrimineringsärenden kan drivas i domstol vid diskriminering som utförs av ordningsvakter.